

**TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEUEFFECTRAPPORT HERINRICHTING
ZEEVANG TE WOGNUM
EN DE AANVULLING DAAROP**

2 MAART 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING.....	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Toelichting op het oordeel.....	3
3. OVERIGE AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE PLAN- EN BESLUITVORMING.....	7
3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief.....	7
3.2 Peilverlagingen en drooglegging	8
3.3 Maaiveld daling en veenverlies.....	8
3.4 Verdroging	9

1. INLEIDING

Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland heeft in 1994 een landinrichtingscommissie ingesteld met de opdracht een herinrichtingsplan te maken voor het gebied Zeevang. Het realiseren van een goed waterbeheersingssysteem, zowel voor de natuur als voor de landbouw is de belangrijkste doelstelling. Alvorens te komen tot een definitief plan heeft de landinrichtingscommissie vier modellen uitgewerkt, gebaseerd op verschillende aanpak van de waterbeheersing. Deze modellen worden beschreven in het Voorontwerpplan/Milieueffectrapport (VOP/MER). Als gevolg van deze aanpak heeft het VOP/MER een globaler karakter gekregen.

Bij de totstandkoming van het VOP/MER is er voor gekozen om, in lijn met de wijziging van de Landinrichtingswet, het VOP/MER niet te koppelen aan het voorontwerpplan, maar aan de modelmatige verkenning van oplossingsrichtingen voor de herinrichting. Op basis van het VOP/MER, inspraak en advies zal in de volgende fase in een Raamplan een nadere uitwerking op hoofdlijnen worden gepresenteerd. Uitgaande van het Raamplan zullen vervolgens uitvoeringsmodules worden gemaakt.

Dit toetsingsadvies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.¹ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Bij brief van 3 juli 2000² heeft de provincie Noord-Holland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 8 juni 2000 ter inzage gelegd³.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:
aan de richtlijnen van het MER⁴, zoals vastgesteld op 7 januari 1997⁵;
op eventuele onjuistheden⁶;
aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing heeft de Commissie eerst geïnventariseerd of er tekortkomingen waren in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen. Vervolgens heeft de Commissie de ernst van de tekortkomingen beoordeeld. Daarbij stond de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de plan- en besluitvorming. De Commissie was van mening dat dit niet het geval was. Zij constateerde essentiële tekortkomingen in het VOP/MER ten aanzien van:

■ _____

¹ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁵ Bij de toetsing is gebleken dat de richtlijnen voor het MER als gevolg van beleidsontwikkelingen (Habitat- en Vogelrichtlijn, verandering van de Landinrichtingswet) op een aantal punten niet langer als toetsingskader kan voldoen. Dit probleem is ook door de provincie Noord-Holland onderkend.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

de doelen en randvoorwaarden die voor de landinrichting Zeevang gelden; in het bijzonder de randvoorwaarden voortkomend uit het Structuurschema Groene Ruimte en de Habitat- en Vogelrichtlijn;
de motivering van de voor de landbouw gewenste drooglegging;
de relatie tussen veranderingen in de waterhuishouding en de afbraak van het veen;
de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief.

Naar aanleiding van de door de Commissie geconstateerde essentiële tekortkomingen heeft op 25 september 2000 een gesprek plaatsgevonden tussen de Landinrichtingscommissie, de Provincie Noord-Holland en de Commissie m.e.r. Naar aanleiding van dit gesprek heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland, als bevoegd gezag, de Commissie m.e.r. verzocht om de toetsing van het MER op te schorten ten einde de Landinrichtingscommissie in de gelegenheid te stellen om een aanvulling op het MER op te laten opstellen⁸. Op 23 november 2000 heeft de Commissie de aanvulling op het MER ontvangen.

De Commissie heeft tijdens de toetsing kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁹, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In het toetsingsadvies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies. De aanvulling op het MER heeft niet ter visie gelegen, zodat de Commissie inspraak daarop niet heeft kunnen verwerken. Zij adviseert het bevoegd gezag de aanvulling in het vervolg van de procedure alsnog ter visie te leggen.

Tekortkomingen in het MER zijn in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover deze konden worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

⁸ Zie bijlage 1a.

⁹ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING

2.1 Algemeen

Hoewel in het VOP/MER en de aanvulling nog een aantal belangrijke vragen onbeantwoord blijft, is de Commissie van oordeel dat het VOP/MER de essentiële informatie bevat die nodig is om op dit strategische niveau van de besluitvorming tot een principekeuze voor de landinrichting te komen. De Commissie is van mening dat er in de volgende, meer concrete, fase van de planontwikkeling (opstelling van het Raamplan) voldoende mogelijkheden aanwezig zijn om, op basis van nader milieuonderzoek, de noodzakelijke aanvullende informatie voor de besluitvorming te verschaffen.

2.2 Toelichting op het oordeel

Uit het MER en de aanvulling blijkt dat de modellen niet zondermeer voldoen aan een aantal belangrijke beleidsuitgangspunten ten aanzien van de bescherming van natuur, bestrijding van verdroging, het terugdringen van de onderbemalingen, verbetering van de waterkwaliteit en instandhouding van essentiële kenmerken van het veenweidelandschap¹⁰. Uit het VOP/MER en de aanvulling hierop blijkt tevens dat als gevolg van de status van Zeevang strenge eisen worden gesteld aan de onderbouwing en motivering van de voorgenomen activiteit; Zeevang is kerngebied van de ecologische hoofdstructuur, wordt waarschijnlijk aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn en huisvest soorten die bescherming genieten onder de Habitatrichtlijn. Dit betekent dat meer gedetailleerde, aanvullende milieu-informatie in de vervolgfases van de landinrichting beschikbaar zal moeten komen. Hieronder geeft de Commissie de inhoud aan van de passende beoordeling zoals vereist ingevolge de Habitat- en Vogelrichtlijn. Zij gaat daarbij in op de stappen die ten behoeve van de verdere plan- en besluitvorming doorlopen moeten worden en op de milieuinformatie die daarbij nog dient te worden betrokken.

Passende beoordeling

In de aanvulling op het MER wordt aangegeven dat voor het gebied Zeevang zowel de soorten- als de gebiedsbescherming uit de Habitat- en Vogelrichtlijn van belang zijn. Volgens de Habitatrichtlijn¹¹ geven bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor een plan of project 'nadat zij op basis van een *passende beoordeling* de zekerheid hebben gekregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten¹².

De *passende beoordeling* bestaat uit de volgende stappen:

1. Bestaat er zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast?

■ _____

¹⁰ Met name het waterrijke karakter.

¹¹ Deze beschermingsformule geldt ook voor Vogelrichtlijngebieden omdat er een directe koppeling tussen de Habitat- en de Vogelrichtlijn is gelegd.

¹² Artikel 6 lid 4.

2. Als die zekerheid niet bestaat, zijn er dan alternatieve oplossingen denkbaar die deze zekerheid wel kunnen geven?
3. Bestaan er dwingende redenen van groot openbaar belang om het project te rechtvaardigen indien aantasting van de natuurlijke kenmerken plaatsvindt en bij 'ontstentenis' van alternatieve oplossingen?
4. Welke compenserende maatregelen worden getroffen indien het project wordt uit gevoerd?

Hieronder gaat de Commissie nader op de genoemde stappen in:

Zekerheid dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast

Uit het MER en de aanvulling hierop blijkt dat er op dit moment géén zekerheid bestaat dat de *natuurlijke kenmerken niet worden aangetast*. In de aanvulling op het MER wordt aangegeven dat de kwaliteit van het leefgebied van de Smient¹³ "mogelijk afneemt"¹⁴ door uitbreiding van het aantal blokbemalingen of een lichte integrale peilverlaging. Verder wordt in de aanvulling aangegeven dat in Zeevang enkele soorten voorkomen die op grond van de Habitatrichtlijn speciale bescherming vereisen. Het gaat daarbij om de noordse woelmuis (prioritaire soort) en de rugstreepad, meervleermuis en mogelijk de poelkikker. De gevolgen van de verschillende alternatieven op de genoemde soorten konden door het globale en verkennende karakter van het VOP/MER slechts zeer globaal worden aangegeven. Uit de aanvullende informatie blijkt echter wel dat op dit moment zeker niet kan worden uitgesloten dat deze soorten als gevolg van de landinrichting worden aangetast. Het is niet duidelijk in hoeverre eventuele aantasting, door het treffen van specifieke inrichtings- en uitvoeringsmaatregelen, kan worden voorkomen of beperkt. In de inspraakreactie van de gezamenlijke natuur en milieuorganisaties¹⁵ wordt een aantal kansrijke maatregelen genoemd. De Commissie adviseert deze maatregelen in de vervolgfase op haalbaarheid te onderzoeken.

In het MER en de aanvulling hierop worden géén andere *natuurlijke kenmerken* genoemd die als gevolg van de voorgenomen activiteit mogelijk worden aangetast. De Commissie constateert, op basis van het MER en de aanvulling, dat verschillende, aan het veenweidelandschap verbonden *natuurlijke kenmerken* als gevolg van de voorgenomen activiteit worden aangetast. De peilverlagingen leiden tot maaivelddaling. Bovendien leidt een diepere drooglegging tot extra oxidatie van veen, een toename van de uitspoeling van stikstof en fosfaat¹⁶, tot smallere en ondiepere sloten, abrupte overgangen van water naar land en daardoor tot aantasting van karakteristieke natuur- en landschapswaarden. De aantasting wordt mogelijk nog versterkt door intensivering van het graslandgebruik en het omzetten van grasland in maïsland. Voor alle effecten geldt dat deze pas exact kunnen worden bepaald wanneer het precieze areaal en de omvang van de peilverlagingen, de belangrijkste primaire ingreep, bekend is.

■ _____

¹³ Zie inspraakreactie van de gezamenlijke natuur en milieuorganisaties (nr. 7) waarin wordt aangegeven dat De Zeevang zich kwalificeert voor een beschermde status in het kader van de EU-Vogelrichtlijn op grond van de essentiële betekenis van het gebied voor de smient.

¹⁴ Zie rapport Nader informatie bij MER Zeevang, 21-11-2000 (aanvulling op VOP/MER).

¹⁵ Zie inspraakreactie nummer 7.

¹⁶ Bij het functie- en éénpeilmodel is sprake van een verslechtering ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Het watersysteemmodel scoort neutraal.

De positieve effecten voor de natuur blijken voornamelijk betrekking te hebben op het verminderen van het oppervlak waarin de huidige situatie onderbemalingen plaatsvinden. In het VOP/MER wordt er van uitgegaan dat deze onderbemalingen in de autonome ontwikkeling worden gecontinueerd. De Commissie betwijfelt sterk of dit juist is, gezien de beleidsdoelstellingen ten aanzien van verdrogingsbestrijding¹⁷, onderbemaling en waterkwaliteit én de status van Zeevang op grond van de Habitatrichtlijn-, de Vogelrichtlijn en de ligging in de EHS. De Commissie acht het in dit verband zeer goed denkbaar dat onderbemalingen ook in de autonome ontwikkeling binnen afzienbare termijn versneld zullen worden beperkt¹⁸. De positieve natuureffecten worden naar de mening van de Commissie in het MER te rooskleurig ingeschat^{19,20}.

Alternatieve oplossingen

De Commissie wijst het bevoegd gezag erop dat indien bij de ontwikkeling van het Raamplan op basis van aanvullend onderzoek blijkt dat er géén zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, er dient te worden aangetoond dat er géén alternatieve oplossingen denkbaar zijn die deze zekerheid wel kunnen geven.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

In de aanvulling wordt door de Landinrichtingscommissie gesteld dat de noodzaak van de voorgenomen activiteit in het VOP/MER is aangetoond. De Landinrichtingscommissie is van mening dat voor het realiseren van een 'duurzame melkveehouderij' een diepere drooglegging voor grote delen van het gebied nodig is. Diepere drooglegging heeft landbouwkundig gezien voordelen, maar naar de mening van de Commissie kan helderder worden aangetoond dat deze diepere drooglegging noodzakelijk is voor 'duurzame melkveehouderij'²¹. De verkaveling wordt door de herinrichting verbeterd, evenals de maalcapaciteit, waardoor het peil beter gehandhaafd kan blijven en wateroverlast zich minder vaak manifesteert. Er zijn bedrijven in het gebied die bewijzen dat een duurzame bedrijfsvoering ook zonder diepere ontwatering mogelijk is.

■ _____

¹⁷ Het gebied Zeevang heeft in het Provinciale Waterhuishoudingsplan de hoofd- of nevenfunctie natuur gekregen. Verdroging mag derhalve niet toenemen.

¹⁸ Zie ook de gezamenlijke inspraakreactie van de Milieufederatie Noord-Holland, Vogelbescherming Nederland en de KNNV (pagina 7 onder d), het beleid ten aanzien van het terugdringen van onderbemalingen zoals geformuleerd in het Waterhuishoudingsplan 1998-2002 (Stilstaan bij Stroom) en de recent verschenen 'Visienota Voedsel en Groen' (Tweede Kamer 1999-2000, 27232) waarin wordt gemeld: "Ook zal de ontwikkeling van een duurzamer waterbeheer leiden tot vernatting van veenweidegebieden". Het is aannemelijk dat binnen afzienbare tijd wordt begonnen met het verhogen van het peil in de veengebieden. Gezien de ligging en functie van Zeevang (Habitat- en vogelrichtlijngebied en kerngebied Ecologische Hoofdstructuur, landbouw en natuur) ligt het voor de hand dat vernatting daar ook plaats gaat vinden.

¹⁹ Zie ook de gezamenlijke inspraakreactie van de Milieufederatie Noord-Holland, Vogelbescherming Nederland en de KNNV waarin deze organisaties aangeven dat de bescherming en de ontwikkeling van natuur, milieu en leefomgeving in het algemeen nog onvoldoende vorm krijgen. Deze organisaties schatten in dat de gevolgen van de herinrichting voor de leefomgeving lang niet zo positief zijn als wordt aangegeven in de effectanalyses.

²⁰ Daar komt bij dat de verschuiving van het areaal dat nog steeds een drooglegging van 60 centimeter of meer heeft voor de natuur van veel geringere betekenis is dan de verschuivingen die zich voordoen binnen de arealen met een geringe drooglegging. Zowel voor weidevogels, smienten als moeraslevensgemeenschappen langs oevers zijn met name de arealen met een drooglegging < 35 centimeter van belang.

²¹ De Commissie constateert dat in het VOP/MER en de aanvulling het begrip 'duurzame' melkveehouderij consequent te beperkt wordt gehanteerd. In het VOP/MER wordt het begrip duurzaam opgevat als bedrijfseconomische duurzaam, met inkomsten uitsluitend uit de verkoop van melk en vee. De gebruikelijke definitie van duurzaamheid is veel breder.

Maatregelen om de draagkracht van de bodem te verbeteren als alternatief voor diepere drooglegging of de nadelen ervan te beperken (aangepaste machines) worden in de aanvulling genoemd.

- De Commissie is van mening dat bij het aantonen van *dwingende redenen van groot openbaar belang* niet alleen gekeken moet worden naar de agrarische baten per hectare maar ook naar de (maatschappelijke) kosten die door de voorgenomen activiteit worden veroorzaakt. Tegenover de geraamde baten staan namelijk:
  - ❑ kosten voor waterhuishoudkundige inrichting; onder andere voor de handhaving van het oorspronkelijk peil in de bebouwingslinten;
  - ❑ verhoogde kosten voor het waterkwaliteitsbeheer als gevolg van de toegenomen nutriëntenrijke kwel en de toename van de uitspoeling van nutriënten en sulfaat uit de onverzadigde zone in de peilverlagingsgebieden;
  - ❑ kosten door vermindering van de kansen voor natuurproductie (weidevogels, slootrandplanten);
  - ❑ kosten vanwege noodzakelijke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen.

Compenserende maatregelen

Indien *dwingende redenen van groot openbaar belang* kunnen worden aangetoond, *aantasting van natuurlijke kenmerken* niet kan worden voorkomen en hiervoor geen alternatievenoplossingen bestaan, moet bij het Raamplan worden aangegeven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de plicht om de aangetaste natuurlijke kenmerken te compenseren^{22 23}.

Adviezen met betrekking tot het Raamplan

De Commissie adviseert om bij de totstandkoming van het Raamplan de volgende uitgangspunten in acht te nemen:

- Bij het Raamplan moet informatie beschikbaar komen over de mate waarin als gevolg van de voorgenomen activiteit, ook na het treffen van preventieve en mitigerende maatregelen, aantasting wordt verwacht van de natuurlijke kenmerken van het studiegebied.
- Bij de aantasting van beschermde soorten dient tevens worden aangegeven wat de consequenties van eventuele aantasting is voor het voortbestaan van de lokale populatie. Eventuele leemten in kennis ten aanzien van de verspreiding van beschermde soorten dienen zo nodig door veldonderzoek te worden ingevuld²⁴.
- Indien niet zeker is of aantasting kan worden voorkomen dient te worden aangetoond dat er géén alternatieven bestaan voor de voorgenomen activiteit waarmee aantasting wordt voorkomen.

▪ _____

²² Hierbij merkt de Commissie op dat maatregelen zoals nestbescherming niet als compenserende maatregel kunnen worden opgevoerd omdat deze ook in de huidige situatie (en autonome ontwikkeling) al worden toegepast en omdat hun totstandkoming vrijblijvend is.

²³ De plicht tot compensatie is ook opgenomen in het Provinciale Waterhuishoudingsplan.

²⁴ Zie inspraakreactie van de gezamenlijke natuur-en milieuorganisaties waarin wordt gevraagd om voorafgaand aan de uitvoering een broedvogelinventarisatie van alle weidevogels uit te voeren en de verspreiding van de rugstreeppad en de effecten op de visstand, met name de bittervoorn en kleine modderkrui-per, te onderzoeken.

Bedrijfseconomische uitgangspunten met betrekking tot de gangbare landbouw²⁵ hebben in de planontwikkeling tot nu toe een belangrijke rol gespeeld. Deze uitgangspunten staan op gespannen voet met de beschermde status die Zeevang heeft.

- De Commissie beveelt aan om bij de verdere plan- en besluitvorming aan te tonen hoe op basis van de huidige bedrijfseconomische uitgangspunten een Raamplan ontwikkeld kan worden waarbij zekerheid bestaat dat er géén natuurlijke kenmerken worden aangetast.

3. OVERIGE AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE PLAN- EN BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de verdere plan- en besluitvorming.

3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief

Tijdens de toetsing heeft de Commissie gevraagd in een aanvulling op het MER aan te tonen dat binnen de bandbreedte van de in het VOP/MER gepresenteerde modellen, een inrichtingsalternatief kan worden ontwikkeld dat voldoet aan de eis: *best bestaande mogelijkheden ter bescherming en verbetering van het milieu* (MMA). Daarnaast heeft zij geadviseerd om aan te geven welke 'meest milieuvriendelijke' elementen in het kader van de verdere planvorming zullen worden onderzocht en op welke wijze hierover wordt gerapporteerd.

In de aanvulling is globaal aangegeven welke ruimte er op dit moment nog aanwezig is om een meer milieuvriendelijke invulling aan de landinrichting te geven. Gezien de strenge en bindende eisen die vanuit de Habitat- en Vogelrichtlijn aan de voorgenomen activiteit worden gesteld, acht de Commissie het waarschijnlijk dat het Raamplan ook het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) zal moeten zijn.

- Indien het Raamplan en MMA niet overeenkomen, adviseert de Commissie aan te geven op welke punten het Raamplan, in negatief opzicht, afwijkt van het MMA.
- Bij de verkenning van meest milieuvriendelijke elementen moet naar de mening van de Commissie ook worden nagegaan welke mogelijkheden er in Zeevang bestaan ten aanzien van retentie van water, natuurlijke peilfluctuatie, terugdringen van verdroging, voorkomen van verontreiniging, en het saneren van verontreinigde (water)bodems en vuilstorten.

▪ _____

²⁵ Inkomsten uitsluitend uit de verkoop van melk en vee.

3.2 Peilverlagingen en drooglegging

De Commissie constateert dat weinig inzicht wordt gegeven over de actuele grondwaterstanden in het gebied. De discussie over de gewenste drooglegging in het gebied kan niet zonder inzicht in de actuele grondwaterstand worden gevoerd²⁶. Daarnaast zijn de werkelijke ingrepen in de waterhuishouding (een overzicht van oppervlakten met peilverlagingen) in het VOP/MER en de aanvulling niet concreet aangegeven en moeilijk te herleiden.

De huidige tabellen met arealen in droogleggingsklassen zijn grof en bieden alleen inzicht in netto-verschuivingen tussen een beperkt aantal droogleggingsklassen. Dit leidt, blijkens de aanvulling op het VOP/MER, gemakkelijk tot fouten.

- De Commissie adviseert bij het Raamplan inzicht te geven in:
  - de actuele grondwaterstanden;
  - de peilveranderingen (intensiteit, oppervlakte) en resulterende droogleggingen;
  - de te verwachten wijzigingen in de grondwaterstanden bij de peilveranderingen.

3.3 Maaivelddaling en veenverlies

Bij het opstellen van het VOP/MER of de aanvulling hierop is, bij de bepaling van de maaivelddaling en het volume veenverlies, geen gebruik gemaakt van GIS-technieken. Via GIS-analyses²⁷ kan op basis van de hoogteligging, de grondwatertrappen en de bodemeigenschappen een betrouwbaardere inschatting gemaakt worden van de maaivelddaling. Ook zijn er technieken beschikbaar om een actuele hoogtekaart te genereren²⁸ en deze te vergelijken met de oude hoogtekaart. In dezelfde GIS-omgeving kan ook de in paragraaf 3.2 gevraagde exacte informatie over de peilverlagingen worden weergegeven.

Voor de bepaling van de maaivelddaling in de autonome ontwikkeling is het van belang hiervoor een reële inschatting te maken, rekening houdend met de beleidsdoelstellingen voor verdroging, onderbemalingen en waterkwaliteit (zie eerdere opmerking paragraaf 2.2).

Omdat in het VOP/MER het behoud van het veenpakket als streefdoel is omschreven richt de effectbeschrijving zich alleen op de oxidatie van het venige materiaal. De processen klink en krimp zijn niet meegenomen. Hoewel deze laatste processen leiden tot samendrukking, en niet strikt genomen tot het verdwijnen van veen, zijn ze zeer bepalend voor de snelheid waarmee het maaiveld daalt en derhalve het volumeverlies van het totale veenpakket. Juist krimp en klink, die een gevolg zijn van de waterstands daling, zullen leiden tot forse dalingen van het maaiveld in de eerste 5 jaar. Tevens moet onderkend worden dat de autonome maaiveld daling als gevolg van een versnelde oxidatie ten opzicht van de autonome ontwikkeling toeneemt. Dit gecombineerde effect is nog niet in beeld gebracht. De Commissie is dan ook van mening dat de tot

- _____

²⁶ Hoewel de droogleggingsklassen een indruk geven van een mogelijke grondwaterstand in de percelen geeft een verschuiving van klassen nog maar weinig informatie omtrent de grondwaterstands daling.

²⁷ De afkorting GIS staat voor Geografisch Informatie Systeem.

²⁸ Op basis van de Actuele Hoogtekaart van Nederland.

dusver gepresenteerde gegevens²⁹ een onvolledig beeld geven van de maaiveldddaling die het gevolg is van de ingrepen.

- De Commissie adviseert ten behoeve van de ontwikkeling van het Raamplan aan de hand van een GIS-analyse na te gaan wat de consequenties van de verschillende modellen zijn voor de maaiveldddaling en veenverlies.

3.4 Verdroging

Noch in het VOP/MER noch in de aanvulling hierop wordt duidelijk gemaakt dat het gehele gebied van Zeevang als 'verdroogd' wordt beschouwd³⁰. Geconstateerd kan worden dat de verdroging³¹ in Zeevang in diverse gebiedsdelen toeneemt³². De landelijke doelstelling ter bestrijding van de verdroging stelt dat het oppervlak verdroogde bodem in 2000 met 25% moet zijn afgenomen³³. Er wordt naar gestreefd in 2010 veertig procent van de verdroogde gebieden te hebben hersteld³⁴. Het beleid van de provincie Noord-Holland sluit hier op aan. Prioriteit wordt gegeven aan bestrijding van de verdroging in gebieden met hoofdfunctie natuur. In gebieden met een nevenfunctie natuur moet verdere achteruitgang worden voorkomen en wordt gestreefd naar vermindering van de drooglegging³⁵. De Commissie constateert voorts dat de gehele oppervlakte van Zeevang tot bodembeschermingsgebied kan worden gerekend³⁶.

In navolging van het rijksbeleid heeft de provincie Noord-Holland een maximum gesteld aan de drooglegging. Voor veenweidegebieden geldt dat een maximale drooglegging wordt toegestaan voor landbouwgronden buiten de provinciale ecologische hoofdstructuur³⁷. Aangezien aan het agrarische gebied een nevenfunctie natuur is toegekend, lijken meerdere voorstellen in het VOP/MER strijdig te zijn met het provinciaal beleid³⁸.

- De Commissie adviseert bij het Raamplan voor Zeevang het volgende aan te geven:
  - een overzicht van de functietoekenning (Waterhuishoudingsplan) en de aanwezigheid van bodembeschermingsgebieden;
  - de oppervlakte en mate waarin de verdroging van het gebied toe- of afneemt;

▪ _____

²⁹ Zie bijlage 11 van de aanvulling.

³⁰ "verdroogd met hoofdfunctie natuur" en "verdroogd met nevenfunctie natuur".

³¹ In het VOP/MER is geconstateerd dat de horizontale indringingsweerstand van de veengronden groot is. Verlaging van de slootpeilen kan derhalve in de zomerperiode leiden tot ongewenste droogteproblemen doordat de grondwaterstand te diep wegzakt.

³² Dit wordt ook aangegeven in de gezamenlijke inspraakreactie van natuur- en milieuorganisaties (pagina 7 ad. C).

³³ Motie Lansink en Van Rijn-Vellekoop, 1990.

³⁴ Nationaal Milieubeleidsplan-2, 1993.

³⁵ Waterhuishoudingsplan Noord-Holland, 1998-2002.

³⁶ Ofschoon deze informatie niet is opgenomen in het VOPMER of de aanvulling hierop, is deze informatie relevant daar de toetsing van het beleid is gekoppeld aan (de functietoekenning van) het eerder genoemde Waterhuishoudingsplan.

³⁷ Waterhuishoudingsplan Noord-Holland, 1998-2002.

³⁸ Zie inspraakreactie van de gezamenlijke natuur-en milieuorganisaties.

- ❑ de mogelijke aantasting van bodembeschermingsgebieden en de maatregelen die worden getroffen om eventuele negatieve effecten te compenseren;
- ❑ inzicht te bieden in de mogelijke strijdigheid tussen voorstellen in het VOP/MER en het provinciaal beleid en in de motivering van keuzen die bij de afweging van verschillende belangen worden gemaakt.